

**ПОВОЄННЕ УКРАЇНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО:
МОЛОДІЖНИЙ ГРАДІЄНТ**

Всеукраїнське соціологічне дослідження

Програма

Київ 2023

Мета та методологія дослідження

Актуальність дослідження

Повномасштабна війна росії проти України стала великим суспільним потрясінням. Війна впливає на емоційний стан, побут і повсякденне життя, громадську думку, стосунки між людьми, соціально-економічне становище, зайнятість, громадську активність. Масштаб цих змін є безпрецедентним як для України, так і для Європи у перспективі десятиліть. Водночас ці зміни впливатимуть на майбутнє суспільних інститутів у повоєнній Україні та її подальший розвиток загалом.

Молоді люди зазвичай проходять через величезну кількість викликів і соціальних трансформацій лише тому, що стають дорослими. Коли почалася війна, вони також прийняли перший удар і не лише швидко адаптувалися до змін, а й ведуть активну волонтерську діяльність. Молодь не мовчала з самого початку війни, і вкрай важливо, щоб її голос зараз був почутий, необхідно обговорювати контекст «нової реальності» і складні для сприйняття речі.

Молодь, в категорію якої входить вже не одне покоління, залишається однією з найменш захищених категорій. Водночас саме молодіжний градієнт є показником змін і розвитку країни.

Повоєнний період стане визначальним/вирішальним етапом змін у свідомості, поведінці й громадських настроях суспільства загалом, молоді зокрема. Це буде нова сходинка в історії розвитку України.

Отже, тема є вкрай важливою та актуальною для поглибленого дослідження/аналізу.

Мета: здійснити моніторинг думки сучасної молоді щодо важливих напрямів соціально-економічної, освітньої, професійної сфер життя у повоєнний період.

Предмет дослідження: ставлення молоді до нинішніх умов/можливостей життя в Україні; можливості для самореалізації; ідеї, погляди щодо покращення умов життя та розвитку у власній країні.

Об'єкт дослідження: молоді люди віком 14-35 років, у т. ч. користувачі бібліотек для юнацтва, молоді.

Теоретична інтерпретація основних понять дослідження

Градієнт (в перекладі з латинської мови – «той, що йде, росте») – це плавний поступовий перехід будь-якої величини на одне значення, прогресивну і безперервну зміну в кількості або напрямку.

Молодіжний градієнт у повоєнному суспільстві – якісна, кількісна характеристика участі/впливу молоді в державотворенні.

Волонтерство – форма благодійності, що здійснюється добровільно, безкорисливо та усвідомлено фізичними особами, що виражається через особисте надання робіт та послуг та ґрунтується на принципах законності, гуманності, гласності, рівності та здійснюється для досягнення суспільно-значимих цілей.

Ментальне здоров'я (психічне здоров'я) – це стан благополуччя, при якому людина може реалізовувати власний потенціал, долати життєві стреси, продуктивно й плідно працювати та робити внесок у життя спільноти.

Завдання дослідження:

1. Визначити рівень залученості молоді до волонтерства та благодійності в період війни.

2. Виявити готовність щодо волонтерських ініціатив молоді в перспективі/повоєнний період.

3. З'ясувати можливості утримання активної молоді в Україні та повернення з-за кордону.

4. Виявити проблеми, з якими сьогодні зіткнулась молодь в Україні та перспективи післявоєнного майбутнього.

5. З'ясувати пріоритетні сфери та основні проблеми молоді, які потребують уваги і вирішення на державному рівні.

6. Визначити рівень зацікавленості сучасної молоді змінювати українську державу.

7. З'ясувати бачення молоді щодо покращення загальноосвітнього розвитку, потреб у профорієнтації, дозвіллі, отриманні якісної інформації.

Етапи дослідження:

1. Розробка Програми Всеукраїнського соціологічного дослідження:

- відпрацювання методики збору даних (березень-квітень);
- розробка методичного інструментарію (березень-квітень).

2. Проведення дослідження:

- збір даних методом анкетного опитування (квітень-серпень);
- узагальнення даних в обласних бібліотеках України для юнацтва, молоді (серпень);
- збір узагальнених даних (вересень).

3. Обробка даних у науково-методичному відділі Державної бібліотеки України для юнацтва (вересень);

4. Аналіз та узагальнення результатів, написання звіту, публікації (жовтень-листопад).

Бази дослідження:

- обласні бібліотеки для юнацтва, молоді;

- ДБУ для юнацтва;
- МСМБ «Молода гвардія»;
- Закарпатська та Житомирська ОБДЮ
- Сумська та Чернівецька ОУНБ.

Методи дослідження:

- анкетне опитування;
- аналіз даних.

АНКЕТА

Шановний учаснику!

Просимо Вас відповісти на запитання **Всеукраїнського соціологічного дослідження «Повоєнне українське суспільство: молодіжний градієнт»**, яке покликане виявити ставлення молоді до можливостей у повоєнний період щодо важливих сфер життєдіяльності.

Ваші думки і відповіді цінні для нас.

Анкета анонімна, всі дані використовуються лише в узагальненому вигляді.

1. Відмітьте активності, до яких Ви долучалися з метою протидії повномасштабному російському вторгненню:

- надавали фінансову або матеріальну допомогу;
- підписували петиції та/або політичні вимоги;
- вступили до територіальної оборони;
- вступили до лав збройних сил України;
- долучилися до IT-армії України;
- розповсюдження інформації в соціальних мережах та на різних сайтах;
- надавали медичну допомогу;
- збір і передача речей першої необхідності для постраждалих;
- робота в гуманітарних центрах;
- доставка (приготування) їжі, ліків та інших необхідних речей для військових та нужденних;
- надання прихистку та безкоштовно власного приміщення;
- ніяким чином не долучалися;
- інше _____

2. При нагоді будете продовжувати волонтерські ініціативи?

- так;
- ні;
- інше _____

3. До чого у Вас є можливість/маєте змогу долучитися у відбудові країни:

- фізична відбудова країни (ремонтні/будівельні роботи, логістична підтримка тощо);
- економічна трансформація (пошук інвесторів, генерація ідей для реформ);
- соціальна підтримка (реабілітація військових, дозвілля для дітей, котрі втратили батьків, пошук житла і роботи для ВПО);
- правовий супровід;
- надання психологічної підтримки;
- інформаційна допомога (поширення матеріалів на сайтах, у соцмережах);

- волонтерська підтримка;
- не маю бажання долучатися;
- Ваша відповідь _____

4. Чи поінформовані Ви про організації, які вже долучились до відновлення країни?

- так;
- ні;
- мене це не цікавить;
- не знаю де отримати цю інформацію / не володію даною інформацією.

5. Зазначте, будь ласка, які зміни відбулися, чи відбулися взагалі?

- змін не було;
- зміна місця проживання;
- зміна навчального закладу (школи, коледжу, вишу тощо);
- зміна місця роботи;
- втрата роботи;
- Ваша відповідь _____

6. Які проблеми наразі є в Україні та чи можуть поглибитися після закінчення війни:

- масове скорочення робочих місць, вакансій;
- зруйновані підприємства, промислові об'єкти;
- складності в освіті;
- зменшення локацій для проведення дозвілля молоді;
- зменшення генофонду українського народу, особливо молоді;
- Ваша відповідь _____

7. Що, на Вашу думку, першочергово вимагає позитивних змін/осучаснення/розвитку України:

- модернізація індустрії оборони і розвиток оборонно-промислового комплексу;
- будівництво, архітектура та інфраструктура;
- медичні послуги та охорона здоров'я;
- кібербезпека;
- агропромисловість, сільське господарство;
- ІТ та цифрові технології;
- енергетика;
- освіта та наука;
- психологічна підтримка населення;
- транспорт, логістика.

8. Чи погоджуєтесь з тим, що Міністерство культури та інформаційної політики має всебічно сприяти відновленню та збереженню національної

пам'яті України (охорона культурної спадщини, повернення культурних цінностей тощо)?

так;

ні;

інше _____

9. Чи вважаєте Ви проблемою численний виїзд молоді за кордон?

так;

ні;

Ваша думка _____

10. Що сприятиме утриманню активної молоді в Україні та поверненню з-за кордону?

адаптація організацій, бізнесів до реалій і надання працівникам безпечних умов для роботи;

переорієнтація на діджиталізацію (відхід від офісної роботи);

можливість віддаленої праці та комфортного графіка;

підтримка у професійному розвитку молоді;

підтримка психічного здоров'я та добробуту молоді;

Ваш варіант _____

11. Як Ви вважаєте, що має забезпечити держава для захисту/добробуту молоді в Україні та повернення із-за кордону:

стабільність та фінансову безпеку підприємств (зниження податків, субсидії для роботодавців);

відбудова інфраструктури та зруйнованих міст (наприклад: надання житла за умови працевлаштування тощо);

перекваліфікація (надання можливості стажування та гарантії працевлаштування);

популяризація всього українського: МИ - символ свободи, нескореності (як наслідок розвиток туризму, торгівлі тощо);

Ваш варіант _____

12. Які напрями молодіжної політики, на Вашу думку, мають бути у пріоритеті:

відновлення молодіжної інфраструктури та створення нових об'єктів;

професійна зайнятість/працевлаштування молоді;

національно-патріотичне виховання юнацтва/молоді;

адаптація молодих ВПО у громадах;

ментальне здоров'я юнацтва/молоді;

підтримка волонтерських рухів;

Ваш варіант _____

13. Що мотивуватиме Вас до громадської активності?

- психоемоційна підтримка;
- бажання долучитися допомагати тим, хто потребує;
- можливість інтеграції молоді у важливі сфери життєдіяльності;
- можливість впливати на важливі рішення щодо молодіжної політики та брати участь у місцевому самоврядуванні;
- реалізація молодіжних проєктів;
- бажання отримати важливі якості, навички, знання;
- почуття причетності до суспільного життя;
- спілкування з однодумцями;
- налагодження необхідних для життєвого досвіду зв'язків.

14. Ви хотіли б одержати загальноосвітні знання та навички, в тому числі послуги, що надає бібліотека для юнацтва:

- вміння жити в нових суспільних умовах;
- упевненості у своїх силах;
- ініціативи і самостійності у розв'язанні життєвих проблем;
- допомога у профорієнтації;
- отримання інформації щодо перекваліфікації;
- тренінги;
- Ваші пропозиції _____

15. Опишіть портрет сучасної молоді:

- свідомі патріоти;
- мотивованість;
- спільна мета - перемога у війні;
- активність;
- мобільність;
- готовність змінюватися;
- стресостійкість;
- відважність;
- відповідальність;
- Ваш варіант _____

16. Чого Ви прагнете досягти у житті?

- сімейного щастя, створення сім'ї та народження дітей;
- самореалізації;
- здобуття вищої освіти;
- організувати власну справу;
- зробити кар'єру;
- Власний варіант _____

17. Вкажіть, будь ласка, Вашу стать:

- жіноча;
- чоловіча.

18. Вкажіть, будь ласка, Ваш вік:

- 14-17;
- 18-23;
- 24-30;
- 31-35.

19. Зазначте область, місто проживання.

Розробник програми та анкети Наталія Паянок,
провідна бібліотекарка науково-методичного
відділу ДБУ для юнацтва

Разом із молоддю!